

Finansdepartementet

Det norske boligmarkedet – risiko og regulering

Geir Indrefjord, statssekretær (SP), Finansdepartementet

Boligkonferansen, 18. oktober 2022

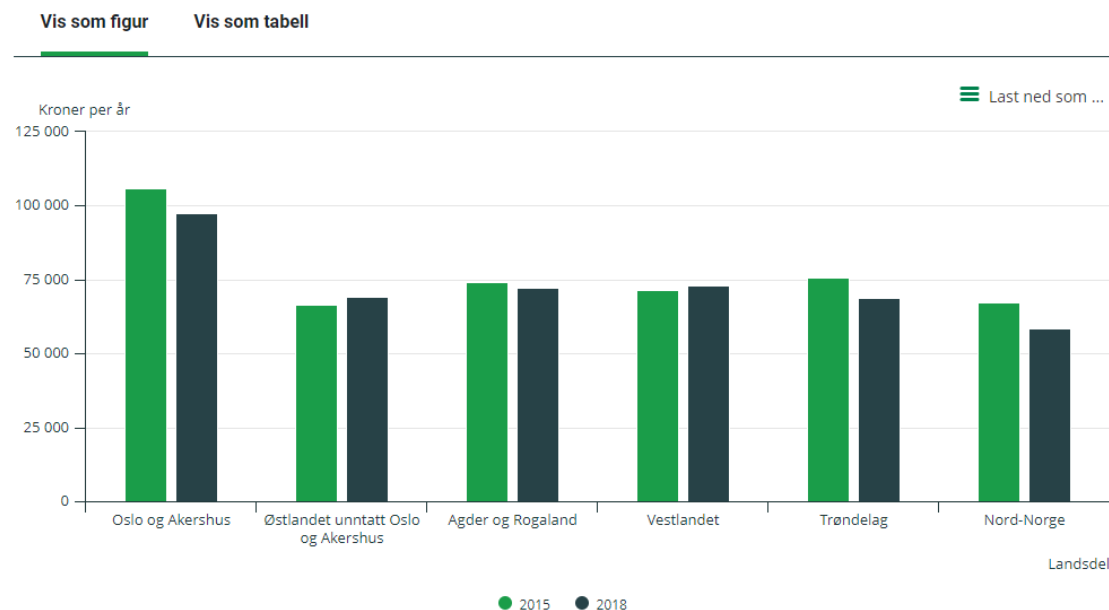
Etterspørsel

Tilbud

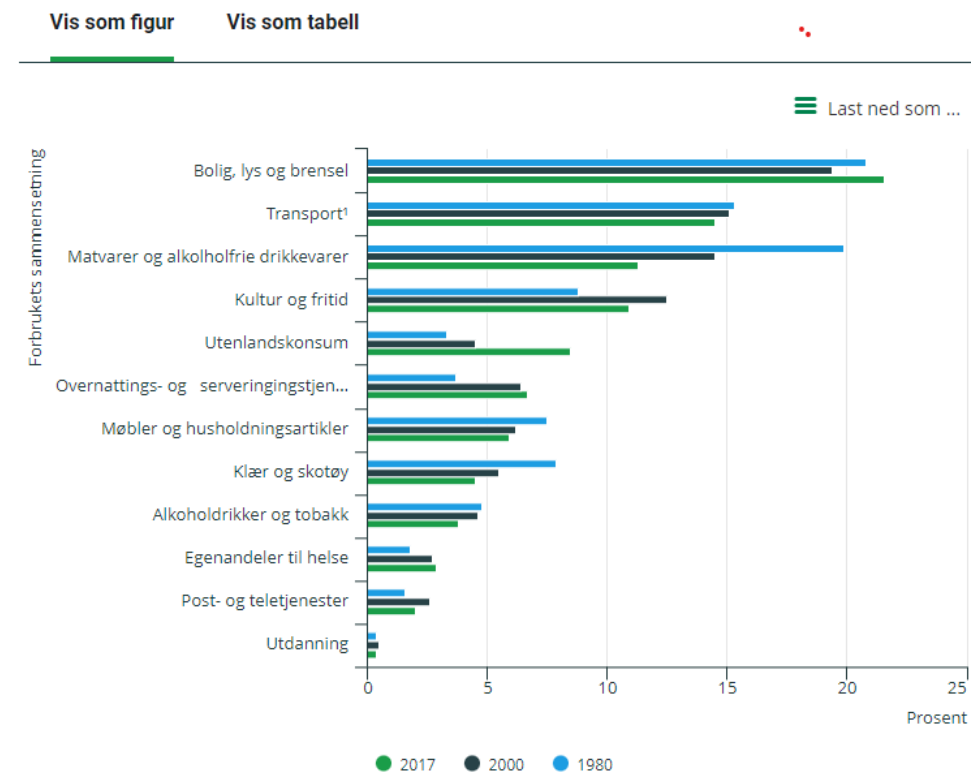

Boligmarkedet er stort

Utgifter til bolig etter landsdel

Figur 1. Forbrukets sammensetning. Utgiftsandeler i 1980, 2000 og 2017

Kilde: SSB

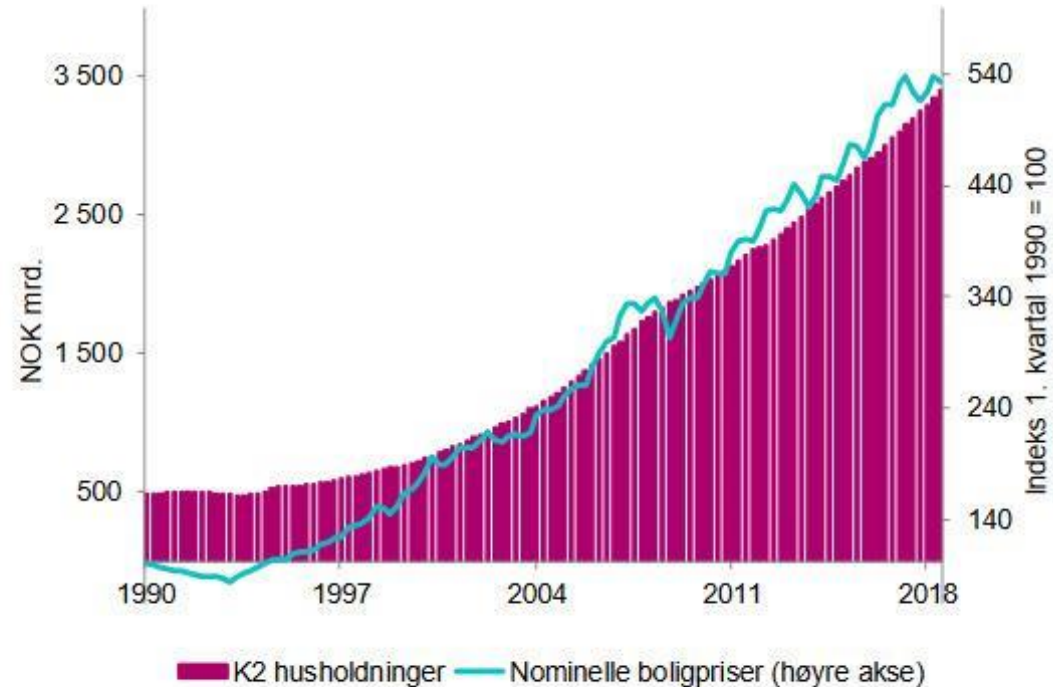
Boligmarkedet er ufleksibelt

- Husholdninger kan ikke ta ut økte kostnader i økte priser
- Høye transaksjonskostnader (direkte og indirekte)
- Summene er store for en normalhusholdning
- Bindinger utover det økonomiske
 - Barn
 - Jobb
 - Nettverk, familie og tjenestetilbud
 - Affeksjonsverdier
- Ikke et rasjonelt marked i økonomisk forstand

Boligmarkedet er sterkt knyttet til finansmarkedene

Gjeld og boligpriser har fulgt hverandre

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Historiske erfaringer

Risiko

Risikoevne

Reguleringer

Utlånsforskriften

Kapitaldekningskrav

Finansmarkedsregulering

Finanspolitikk

Pengepolitikk

Lov om eiendomsmegling

Avhendingsloven

Meld. St. 12

(2021–2022)

Melding til Stortinget

Finansmarkedsmeldingen 2022

 LOVDATA

NORGES BANK

FINANSTILSYNET

Hva er alternativene?

- Prisregulering
- Leieprisregulering
- Offentlig/statlig deltakelse
- «Tredje boligsektor»?
- Gråmarked?
- Boligmangel?

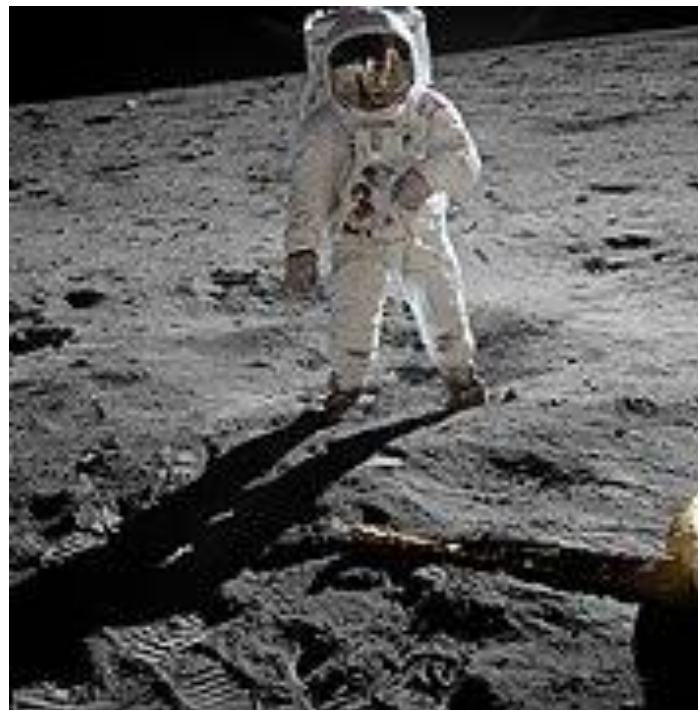
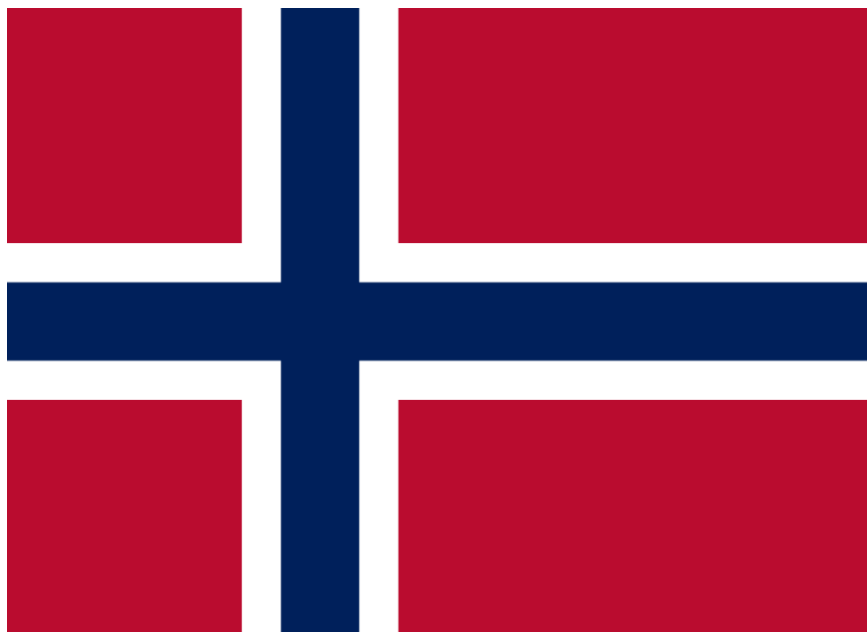

Foto: Nasa

Det norske boligmarkedet – risiko og regulering

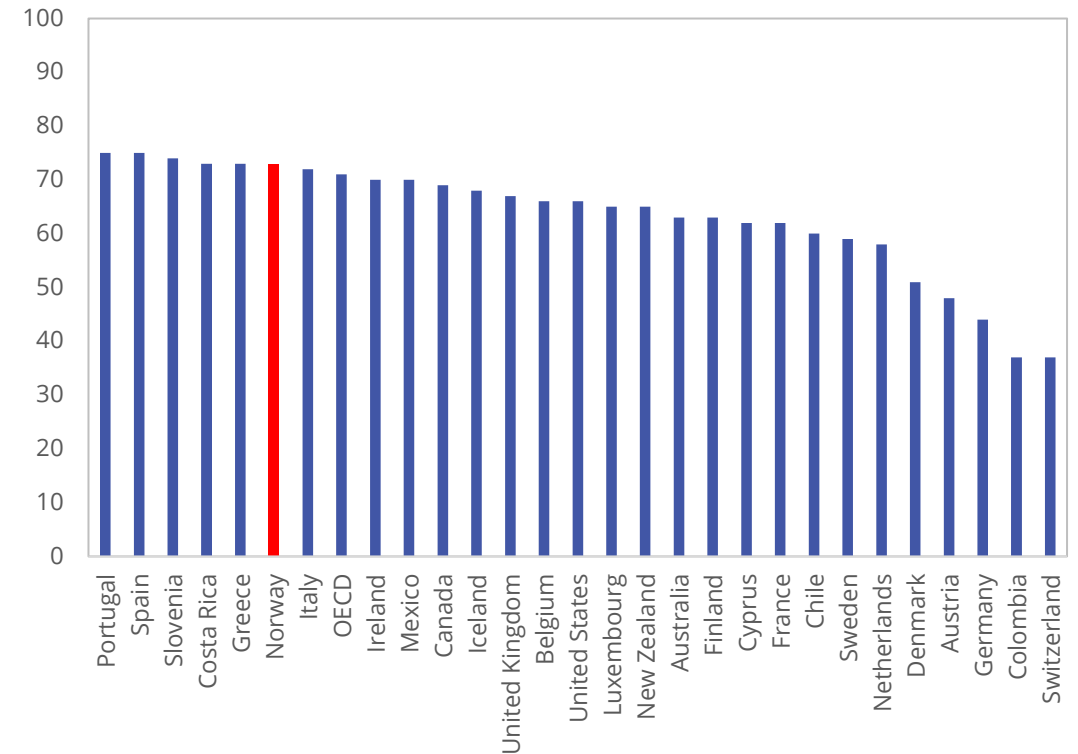
Finansdepartementet

En bolig er både et formuesobjekt og et hjem

- Representerer trygghet
- Gode og stabile boforhold
- Høy selveierandel i Norge
- Regjeringen vil at flere skal få mulighet til å eie egen bolig

Andel som eier egen bolig

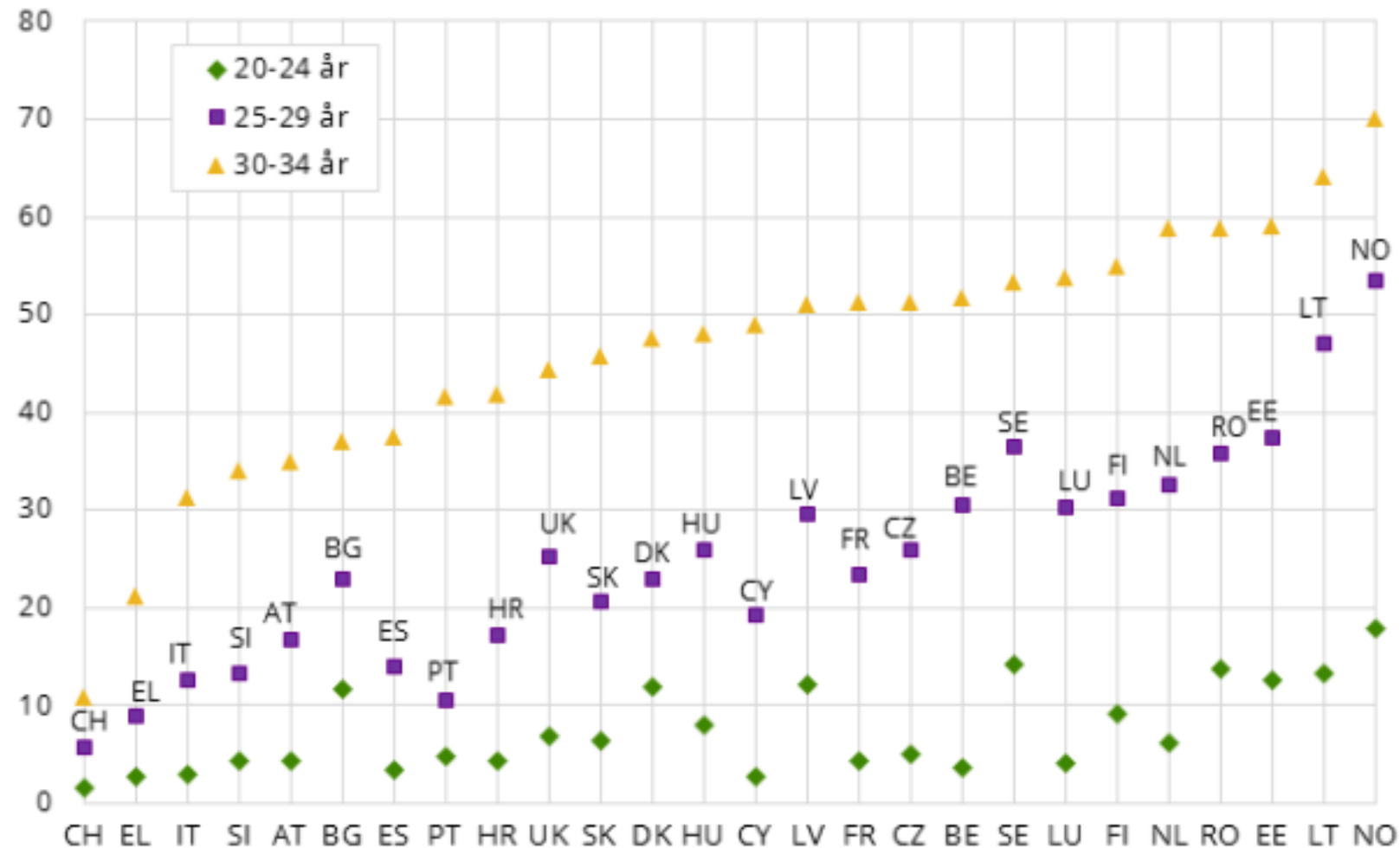

Kilde: OECD

Andel personer som bor i eid bolig og ikke bor med foreldre, etter aldersgruppe. EØS-land¹

Prosent

¹ Unntatt Tyskland, Irland, Polen og Island

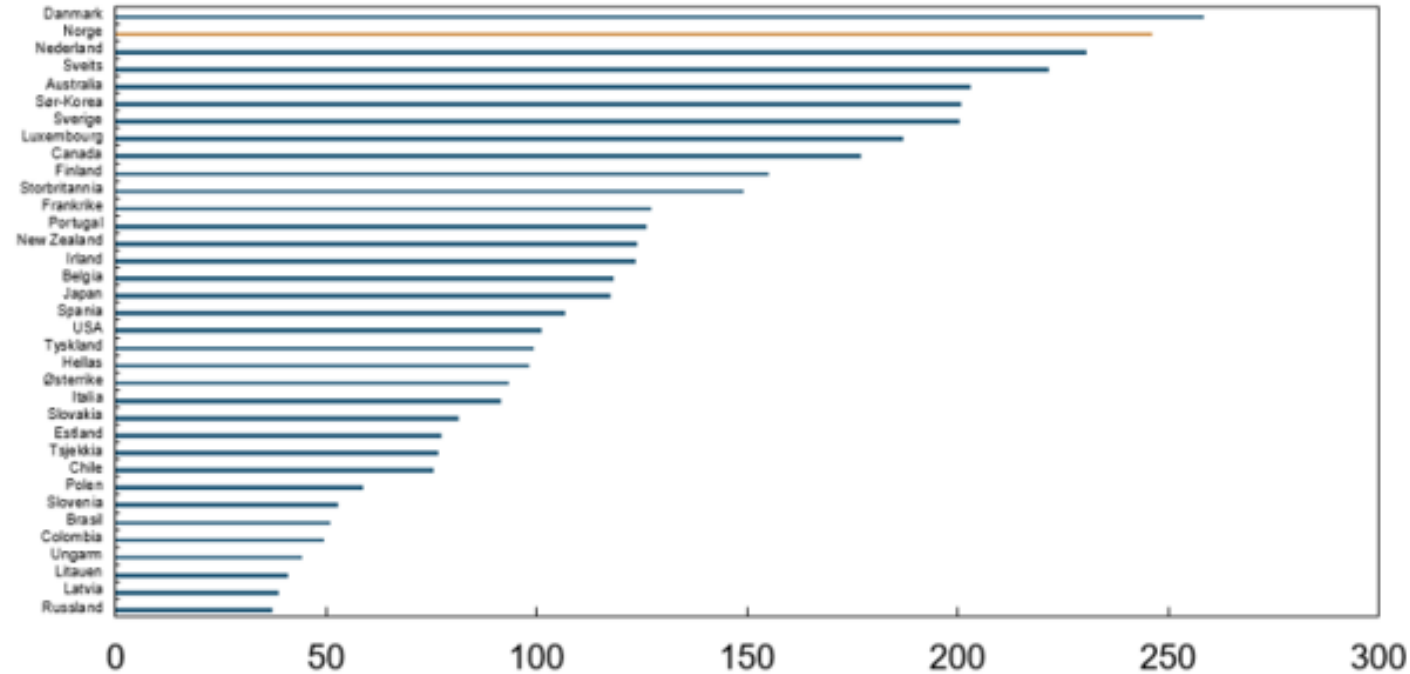
Kilde: EU-Silc 2016, Statistisk sentralbyrå

Bidrar til en risiko - norske husholdninger er blant de mest forgjeldede i Europa

Husholdningenes gjeld i ulike land

Gjeld som andel av disponibel inntekt. Prosent. 2020

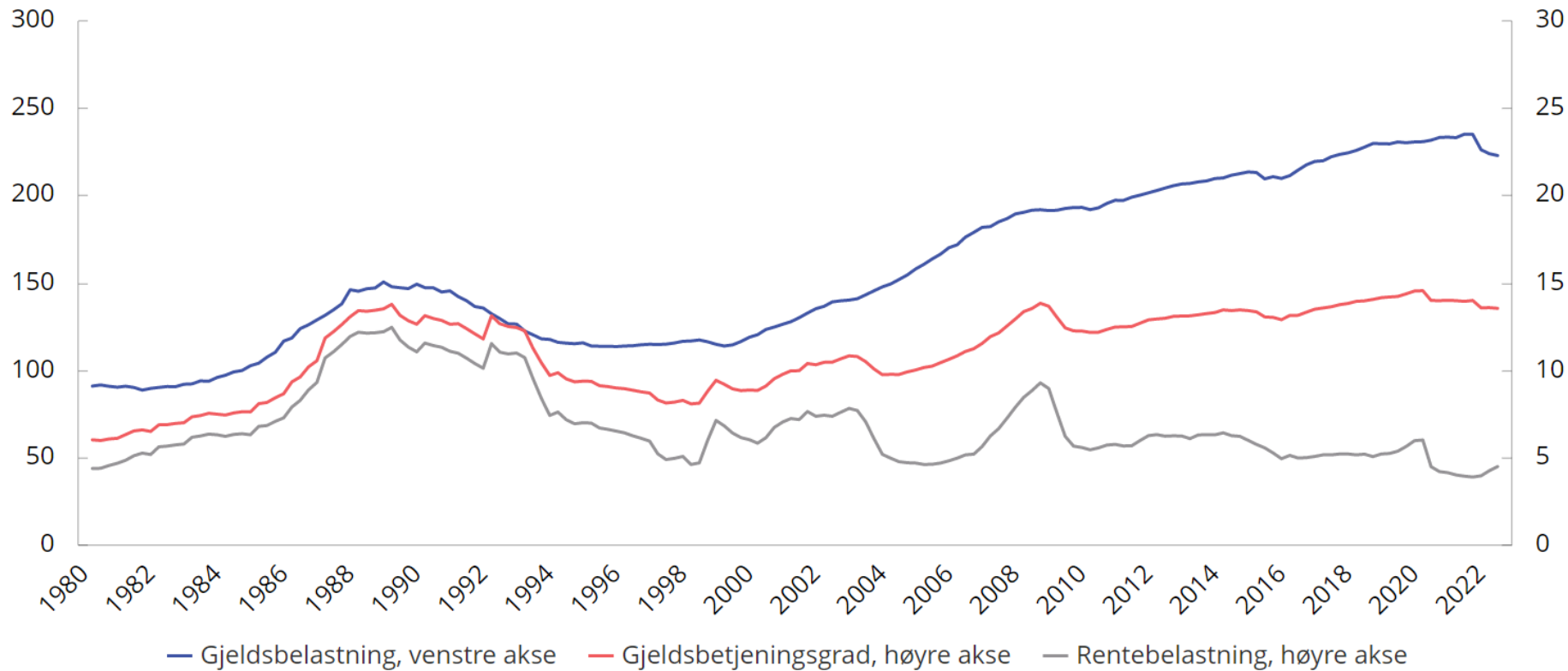

Kilde: OECD

Gjelden i norske husholdninger er også på et høyt nivå

Husholdningenes gjeldsbelastning, rentebelastning og gjeldsbetjeningsgrad. Prosent

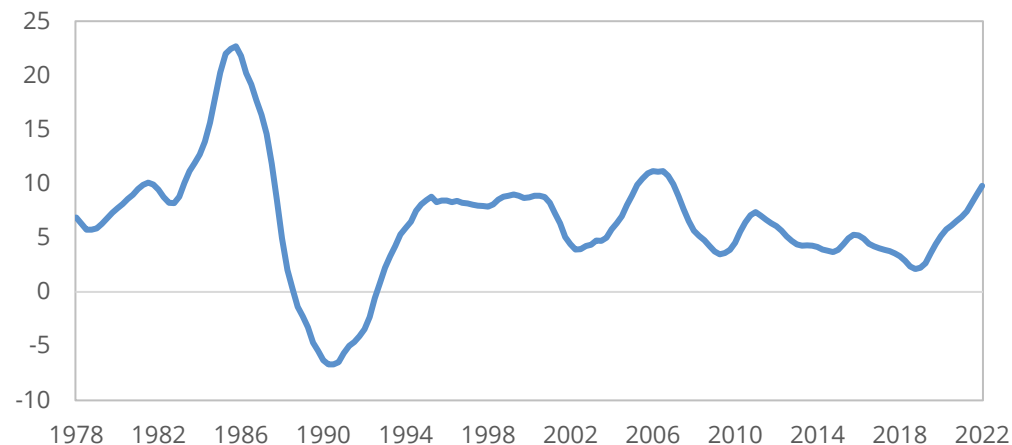

Kilde: Norges Bank

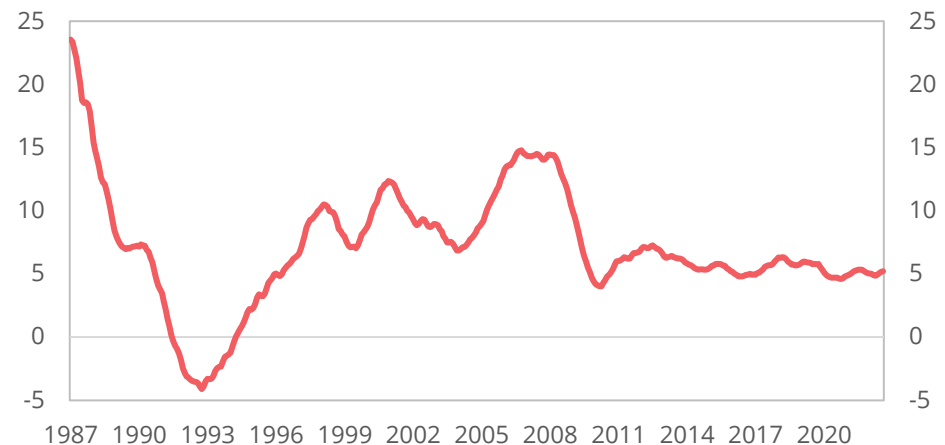

Finansielle kriser oppstår ofte etter perioder med sterk vekst i boligpriser og gjeld

Firekvartalersvekst i boligpriser, 3 års glidende snitt

Kredittvekst publikum 3 mnd glidende snitt

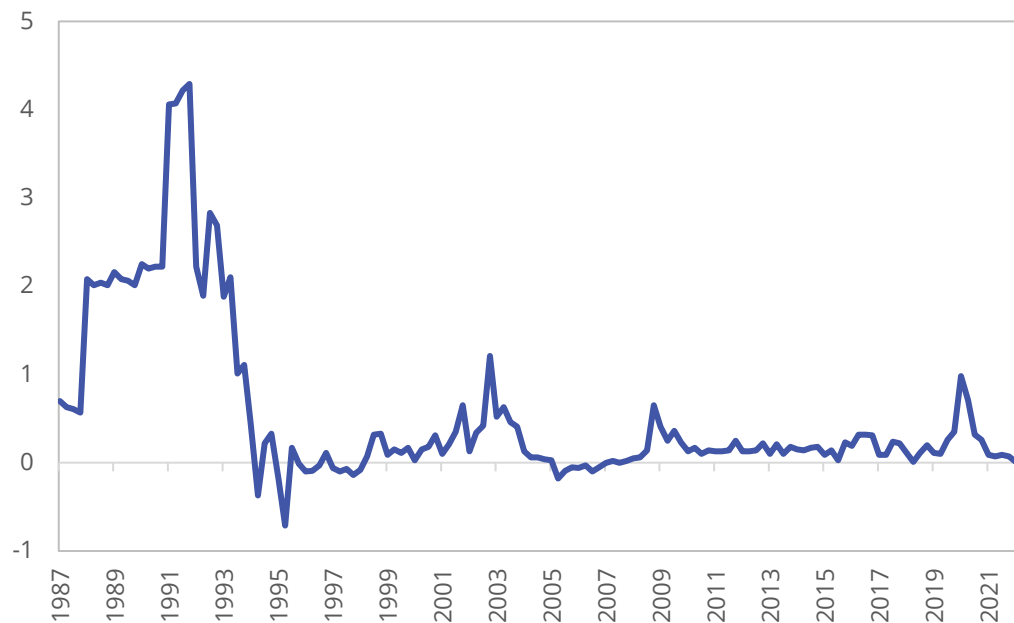

Kilde:: SSB og Macrobond

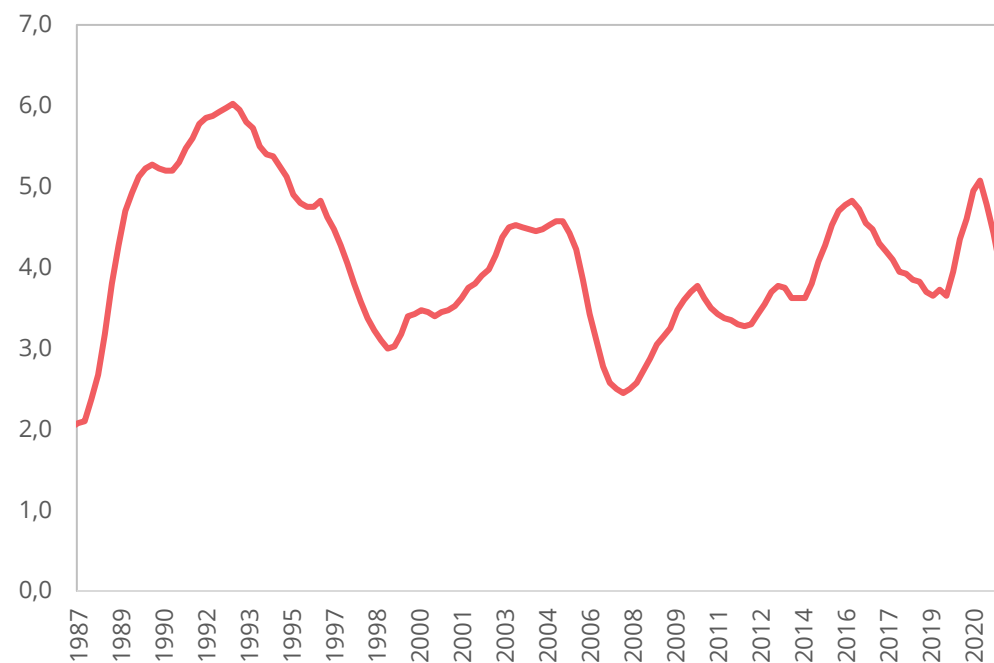

Finansiell ustabilitet koster

Utlånstap som andel av bankenes samlede utlån i norske banker

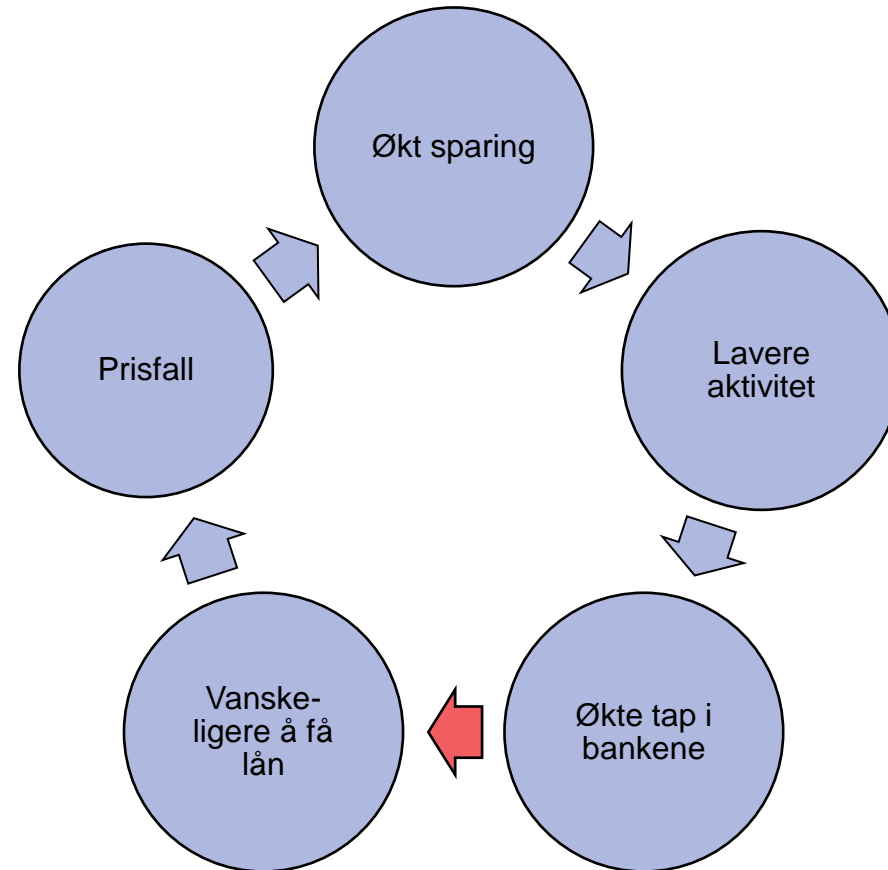
Arbeidsledighet. Firekvartalers glidende snitt

Kilde. Finanstilsynet og SSB

Finansielle kriser kan føre til kraftige økonomiske tilbakeslag

Bankkrisen ga viktig lærdom

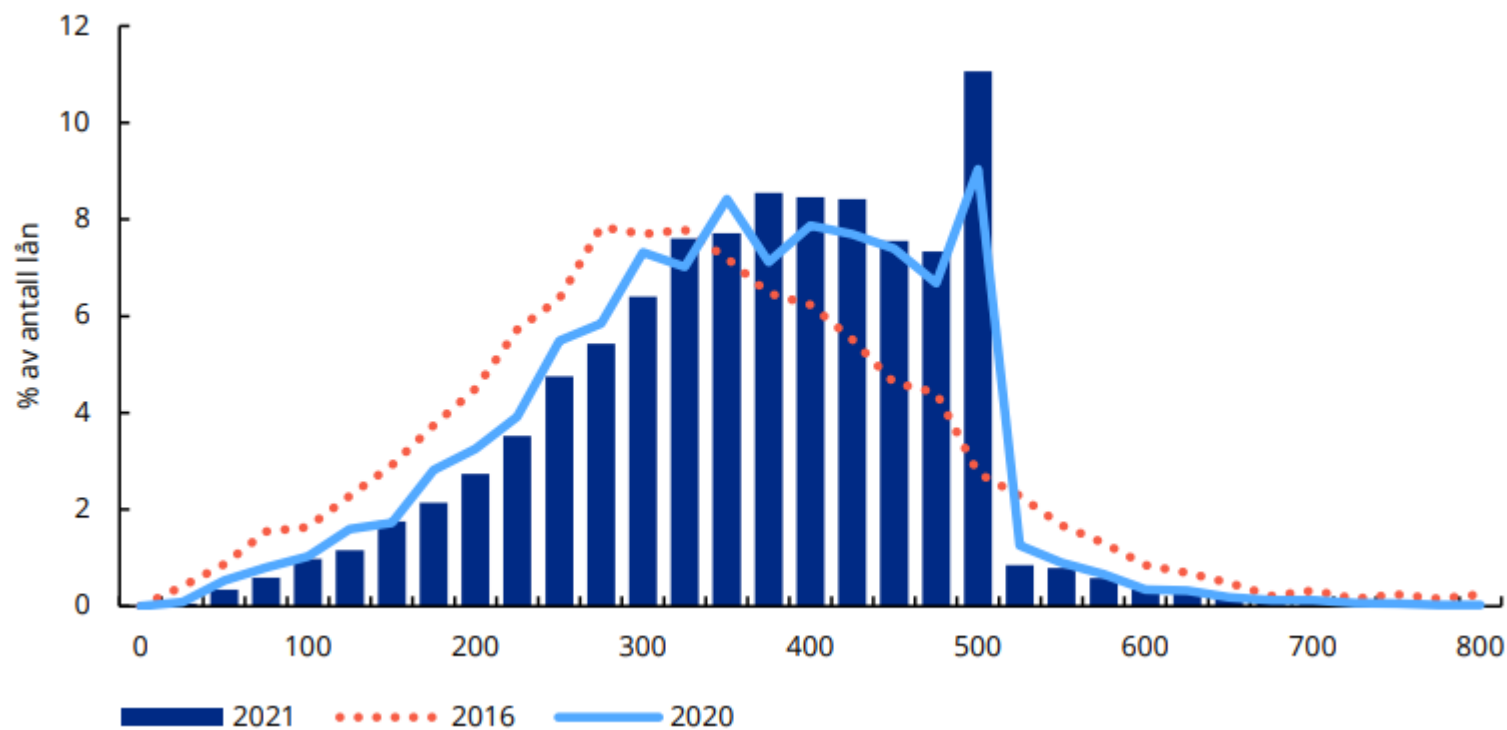
- Strengere kapitalkrav
- Etter bankkrisen ble den norske finansreguleringen på noen områder satt strengere enn EUs minstekrav
- Styrking av Finanstilsynet (da Kredittilsynet)
- Håndtering av bankene ga oss viktig erfaring vi har fått bruk for senere

Økt fokus på makroregulering etter den internasjonale finanskrisen i 2008

- Den internasjonale finanskrisen viste hvordan sårbarhet kan bygges opp i det finansielle systemet selv om finansinstitusjonene hver for seg framstår solide.
- Nødvendig å overvåke det finansielle systemet som helhet
- Dette kan betegnes som makroregulering
- Økt fokus på å begrense bankenes utlån i forhold til pant og låntakers kontantstrøm.

Utlånsforskriften innført i 2015

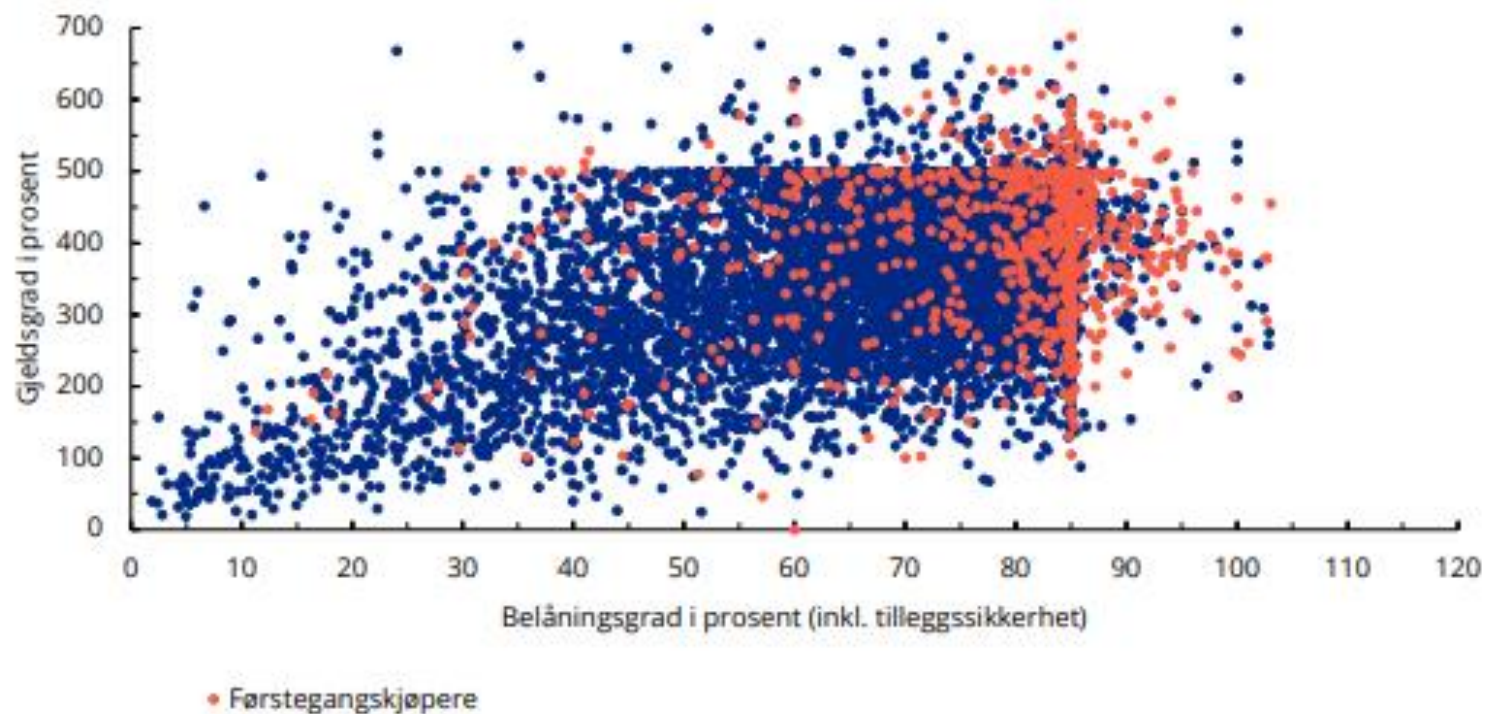
Nye nedbetalingslån etter gjeldsgrad. Prosent av antall lån.

Kilde: Finanstilsynet

Mange tilpasser seg tett opptil kravene

Kilde: Finanstilsynet

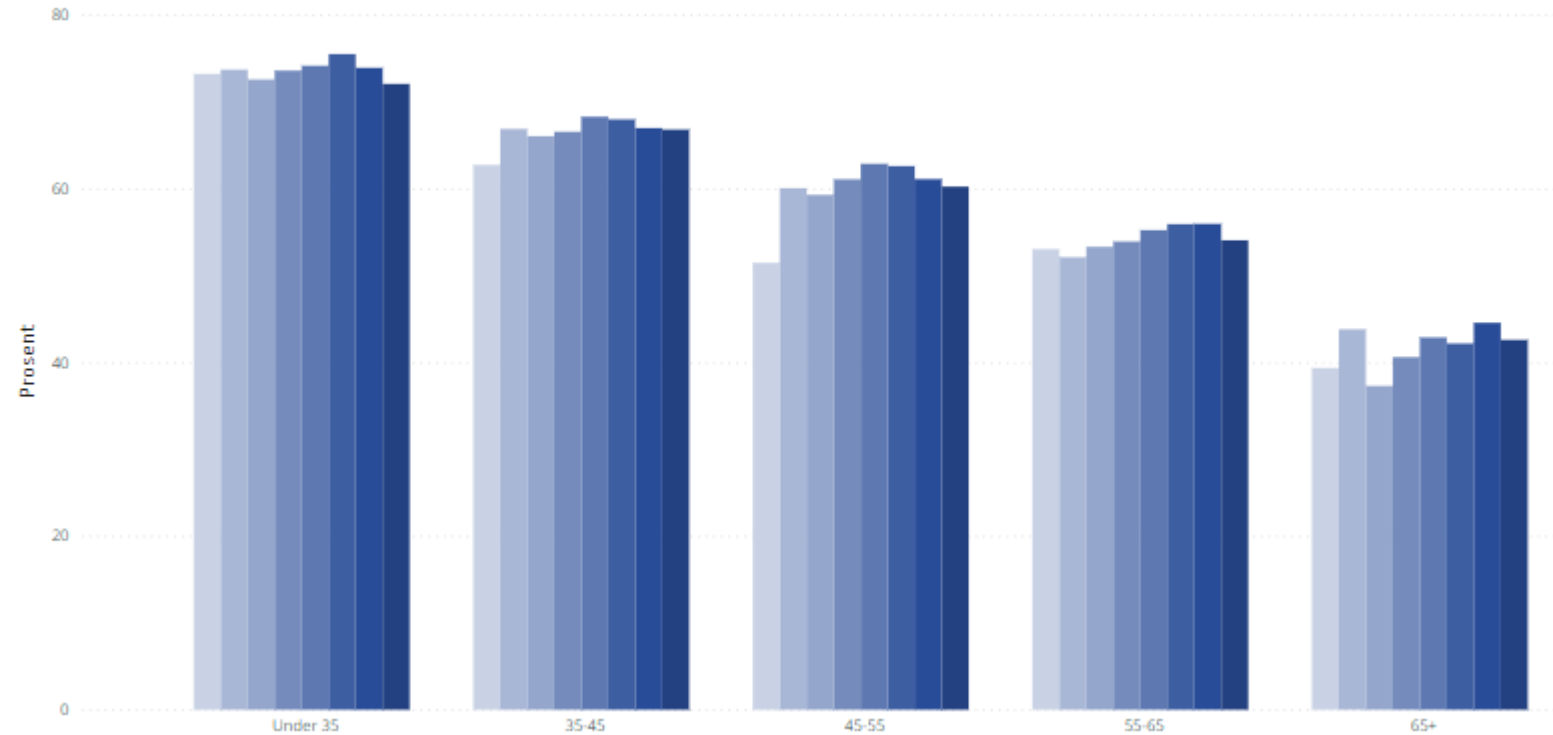
Kilde: Finanstilsynet

De yngste har høyest belåningsgrad

Gjennomsnittlig belåningsgrad etter låntakers alder

● 2015 ● 2016 ● 2017 ● 2018 ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022

Kilde: Finanstilsynet

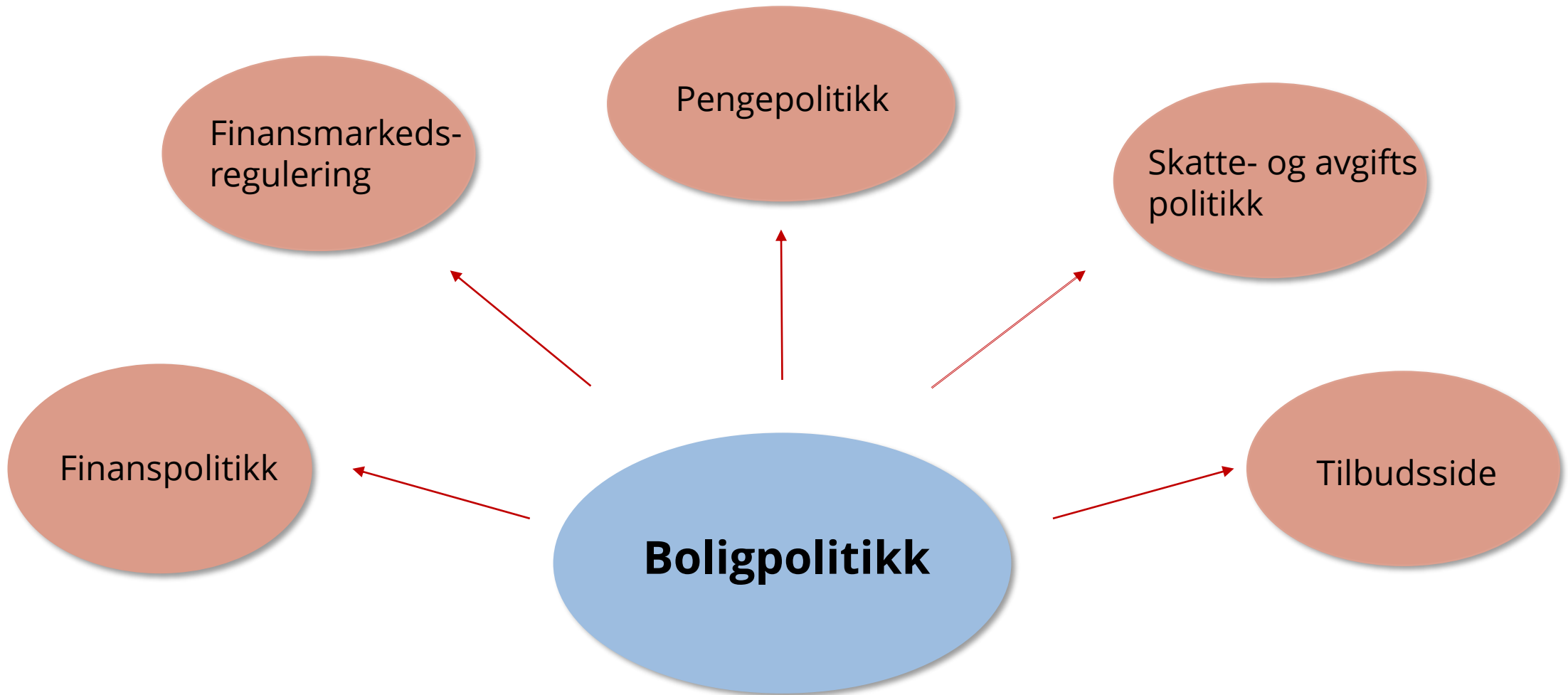

Utlånsforskriften skal evalueres

- Har mottatt forslag fra Finanstilsynet
 - Grensen for maksimal gjeld i forhold til inntekt (gjeldsgrad) reduseres fra 5 til 4,5 ganger årsinntekt.
 - Flexibilitetskvotene for lån med pant i bolig settes ned til 5 prosent uten geografisk differensiering.
 - Fjerne flexibilitetskvoten for andre lån enn boliglån.
 - Utvide forskriften til å omfatte lån til forbrukere med pant i annet enn bolig.
- Forslaget er nå på høring
- Finansdepartementet vil gjøre sin vurdering

Viktig med en helhetlig boligpolitikk

Stortingsmelding om en helhetlig boligpolitikk

- Legges frem våren 2024 av Kommunal- og distriktsdepartementet
- Ser på hele boligmarkedet
- I Hurdalsplattformen sier regjeringspartiene at vi vil føre en aktiv boligpolitikk
- Fire satsinger:
 - Vi vil at flere skal få mulighet til å eie egen bolig
 - Vi vil utvikle gode bomiljø
 - Legge til rette for å bygge flere boliger
 - Ha en klimavennlig byggenæring

Finansdepartementet

